

Warszawa, dnia 21 grudnia 2021 r.

STANOWISKO
Sektorowej Rady ds. Kompetencji – Sektor Żywności Wysokiej Jakości
z dnia 21 grudnia 2021 r.

uzupełniające stanowisko z dnia 15 listopada 2021 roku dot. praktycznej nauki zawodu

w ramach projektu „Sektorowa Rada ds. Kompetencji – Sektor Żywności Wysokiej Jakości”
UDA-POWR.02.12.00-IP.09-00-006/18

Sektorowa Rada ds. Kompetencji – Sektor Żywności Wysokiej Jakości Polskiej Federacji Producentów Żywności stanowi forum wymiany informacji o potrzebach i wymaganiach dotyczących zarówno kwalifikacji, jak i kompetencji pracowników wszystkich szczebli produkcji w sektorze żywnościowym, z uwzględnieniem pracodawców, przedstawicieli edukacji formalnej i nieformalnej oraz rynku pracy.

Sektorowa Rada ds. Kompetencji – Sektor Żywności Wysokiej Jakości podtrzymuje swoje stanowisko, by szkoła prowadząca kształcenie zawodowe realizowała kształcenie zawodowe w oparciu o jak najszerszą współpracę z pracodawcami. Współpraca ta powinna przejawiać się w odbywaniu w jak największym zakresie nauki zawodu w formie praktyk zawodowych u pracodawców. Dążąc do osiągnięcia takiego celu, nie można pomijać także istotnego, finansowego aspektu takiej współpracy.

Pracodawca słusznie uznał, iż nie można oczekiwać od pracodawców, którzy przejmują na siebie obowiązki placówek oświatowych, aby ponosili koszty kształcenia uczniów i wprowadził zasady ich refundacji. Została również uregulowana kwestia zobowiązań szkoły w stosunku do ucznia odbywającego praktyczną naukę zawodu.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie praktycznej nauki zawodu z dnia 22 lutego 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 391), zwane dalej „Rozporządzeniem”, dyrektor szkoły zawiera z podmiotem przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu umowę o praktyczną naukę zawodu organizowaną poza daną szkołą. Umowa ta określa m.in. sposób ponoszenia przez strony umowy kosztów realizacji praktycznej nauki zawodu wraz z kalkulacją tych kosztów. Zgodnie z § 9 Rozporządzenia Pracodawcom refundowane są wynagrodzenie, bądź dodatek szkoleniowy instruktorów praktycznej nauki zawodu, jak również koszty odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej, niezbędnych na danym stanowisku szkoleniowym, przydzielonych uczniom. Szkoła natomiast, zgodnie z § 8 Rozporządzenia, zapewnia uczniom m.in. ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków, a uczniom odbywającym praktyczną naukę zawodu w miejscowościach poza ich miejscem zamieszkania i siedzibą szkoły zwraca koszty ewentualnego dojazdu środkami komunikacji publicznej lub zapewnia nieodpłatne zakwaterowanie i opiekę oraz ryczałt na wyżywienie w wysokości nie niższej niż 40% diety przysługującej pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

Tutaj należy rozważyć, czy przewidziana wysokość diety dla ucznia, jest wystarczająca. W naszej ocenie, w świetle aktualnych cen żywności, należy zaktualizować jej wartość. Nie znajdujemy również uzasadnienia dla przyjęcia tak niskiego minimalnego poziomu refundacji kosztów wyżywienia. Podejmowane przez uczniów działania w czasie praktycznej nauki zawodu wymagają wzmoczonego wysiłku fizycznego i intelektualnego, powodującego konieczność zaspokojenia zwiększonego zapotrzebowania energetycznego. Są to ponadto młode, rozwijające się osoby.

W związku z powyższym **rekomendujemy** podwyższenie minimalnego ryczałtu na wyżywienie dla ucznia odbywającego praktyczną naukę zawodu w miejscowości poza siedzibą szkoły, do której codzienny dojazd nie jest możliwy, do kwoty 100 % diety przysługującej pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

Należy również podnieść, że Rozporządzenie powinno przewidywać sytuację, iż koszty dojazdu do zakładu pracy mieszczącego się poza miejscowością zamieszkania ucznia lub siedzibą szkoły nie będą refundowane uczniowi, a pracodawcy w sytuacji gdy jest on w stanie zapewnić go uczniowi. W dzisiejszych czasach pracodawcy często zapewniają bowiem szczególne warunki pracownikom, którzy stale nie zamieszkują w miejscu wykonywania przez nich pracy, i to nie tylko w zakresie dojazdu, ale również zakwaterowania i wyżywienia (hotele pracownicze, stołówki, zorganizowany dowóz do zakładu pracy itp.). Wydaje się zatem zasadnym, o ile takie warunki będą również odpowiednie dla uczniów, aby uczniowie mogli z nich korzystać.

W umowie zawartej pomiędzy szkołą, a pracodawcą strony zawierają także dodatkowe ustalenia związane z odbywaniem praktycznej nauki zawodu (§7 ust. 2 pkt 9 Rozporządzenia). Przedmiotem takich ustaleń mogłoby zatem być zapewnienie przez pracodawcę dojazdu, jak również zakwaterowania, bądź wyżywienia dla ucznia i refundacja kosztów z tym związanych. **Rekomendujemy** wprowadzenie odpowiednich zmian w Rozporządzeniu w tym zakresie.

Mając na względzie aktualną sytuację gospodarczą kraju oraz stałe procesy rotacji kadry pracowniczej w zakładach pracy (z różnych przyczyn) wskazanym jest, aby koszt szkoleń instruktorów praktycznej nauki zawodu nie obciążał finansowo pracodawcy. Mógłby stanowić on czynnik negatywny przy podejmowaniu decyzji o włączeniu się w organizację kształcenia praktycznego uczniów i młodocianych pracowników. Zainteresowani pracodawcy powinni mieć stałą możliwość uzyskania finansowania kursu pedagogicznego wymaganego od instruktorów praktycznej nauki zawodów.

Należy zauważyć, iż Krajowy Fundusz Szkoleniowy, utworzony ze środków Funduszu Pracy z myślą o wsparciu kształcenia ustawicznego pracodawców oraz pracowników, w priorytetach ustalonych przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ostatnich latach przewidywał wsparcie realizacji szkoleń dla instruktorów praktycznej nauki zawodu bądź osób mających zamiar podjęcia się tego zajęcia, opiekunów praktyk zawodowych i opiekunów stażu uczniowskiego.

Postulujemy, aby także w priorytetach Krajowego Funduszu Szkoleniowego na rok 2022 było przewidziane wsparcie realizacji szkoleń dla instruktorów praktycznej nauki zawodu.

Względnie **rekomendujemy** ustalenie innej formy finansowania kursu pedagogicznego wymaganego od instruktorów praktycznej nauki zawodów, dostępnej przez cały rok, nie ograniczonej czasowo chociażby okresem naboru wniosków.

Trzeba zauważyć, iż pracodawcy nie odnoszą żadnych korzyści finansowych z organizowania praktycznej nauki zawodu. Szkolenie uczniów w oparciu o umowę zawartą ze szkołą, jest raczej inwestycją pracodawcy w potencjał kadrowy. Pracodawcy we współpracy ze szkołami podejmują działania w celu przeciwdziałania lukom kompetencyjnym występującym na rynku pracy, licząc na potencjalną korzyść w postaci wykwalifikowanego pracownika, z którym będzie mógł nawiązać współpracę w przyszłości.

W ocenie Sektorowej Rady ds. Kompetencji – Sektor Żywności Wysokiej Jakości obowiązujące przepisy prawa powinny zapewniać również finansową motywację dla osób bezpośrednio uczestniczących w procesie kształcenia uczniów u pracodawców tj. instruktorów praktycznej nauki zawodu, jak również i samych uczniów. Motywacja taka będzie czynnikiem korzystnie wpływającym na jak najefektywniejsze wykorzystanie czasu nauki u pracodawców, pogłębiając zdobytą przez uczniów wiedzę i umiejętności zawodowe.

Postulujemy by zwiększyć minimalną wysokość refundowanego pracodawcom dodatku szkoleniowego dla instruktorów praktycznej nauki zawodu, dla których praca dydaktyczna i wychowawcza z uczniami lub młodocianymi nie stanowi podstawowego zajęcia lub jest wykonywana w tygodniowym wymiarze godzin niższym niż przewidziany dla nauczycieli, w ramach obowiązującego ich tygodniowego czasu pracy, z 10 % przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw na co najmniej 20 %.

Postulujemy również, by wprowadzić w Rozporządzeniu odpowiednie zapisy, przyznające pracodawcy możliwość przyznania nagrody finansowej lub rzeczowej dla ucznia, który w sposób należyty wywiązywał się ze swoich obowiązków. Nagroda taka, jako świadczenie dobrowolne ze strony pracodawcy nie podlegałaby refundacji, niemniej jednak pracodawca miałby prawo do zaliczenia jej w całości w koszty swojej działalności.

Przygotował: *adw. Monika Żytowiecka* – Ekspert Grupy roboczej ds. legislacji; projekt został przyjęty przez Grupę roboczą ds. legislacji na spotkaniu w dniu 25.11.2021 r.